

TRINGALAISTEN RETKIMAILTA

Toimittanut **Risto Nevanlinna**

Halias iski kahdesti – vesilintuharvinaisuuksia kaukaa idästä ja lännestä!

Sunnuntai 27.5.2012 valkeni kirkkaana ja heikkotuulisena Hangon lintuasemalla. Heikosta pohjoistuulesta huolimatta arktikaa oli kohtalaisesti liikkeellä Haliaksen mittapuulla. Suurimmissa kuikkalintuparvissa oli kolmattakymmentä lintua, kahlaajaparviakin muutti silloin tällöin. Staijasimme bunkkerilla **Aatu Vattulaisen, Aleksi Mikolan ja Hanna Hyvösen** kanssa, kun löysin melko läheltä lännen puolelta, ns. sukkellusveneluodon tältä puolen, yksinäisen pilkkasiiven lentämässä jo hieman poispäin kohti luodetta. Otin linnun putkeen, tarkoituksena oli kai määrittää ikä ja sukupuoli. Ensimmäisenä näin kirkkaan punaiset jalat ja seuraavalla

sekunnilla tajusin voimakkaan, eriskummallisen muotoisen valkoisen silmäkuvion. Heti leikkasi, ja katsoin vielä seuraavalla sekunnilla nokan, jossa näkyi tumma kyhmy ja punaista väriä – ”kyhmypilkkasiipi!” huusin.

Muut ehtivät heti mukaan ennen kuin lintu ehti mennä seuraavan luodon, Tjuvskärin, ohi. Ehdin katsoa nokkaa ja silmän kuvioita yhteensä noin 20 sekuntia hyvissä oloissa ennen kuin lintu alkoi loitota ja lentää lähinnä poispäin. Lento oli melko rauhallista, ikään kuin lintu ei olisi ollut täysin varma suunnasta, mihin se oli menossa. Havainnointiaika oli siksi pidempi kuin nopeasti myötätuulessa viuhto-

valla vesilinnulla. Huusimme nuotteja komppaamassa olevalle **Roni Väisäselle** ja asemalla oleville **Tomas Swahnille** ja **Joonatan Toivaselle**, mutta he eivät valitettavasti ehtineet löytää etääntyvää lintua. Lopulta lintu kääntyi NNW ja katosi meiltä pohjoisten puiden taakse.

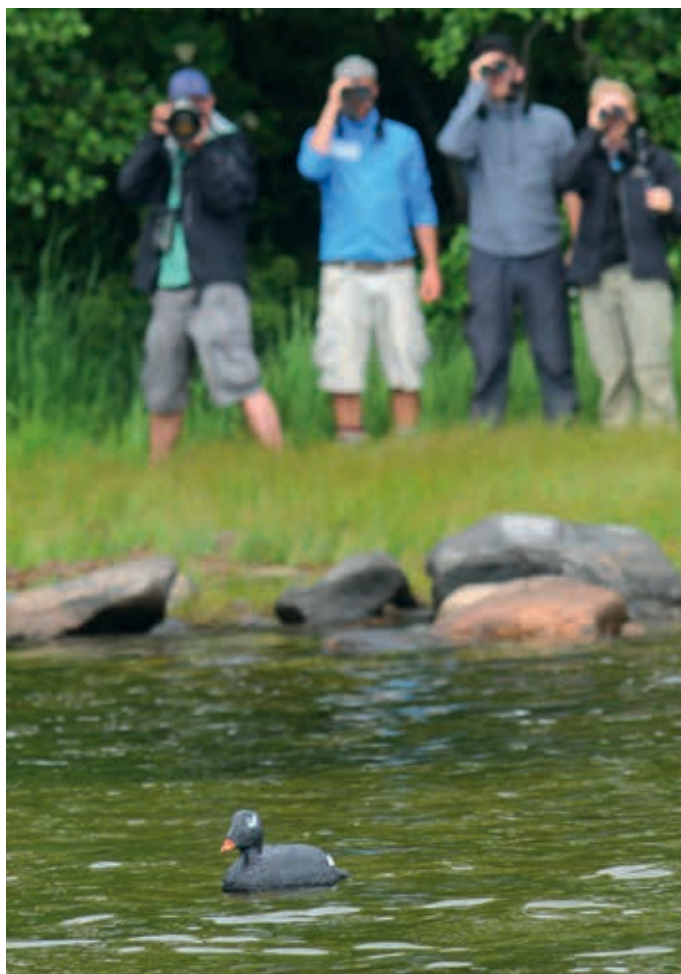
Heti linnun kadottua alkoi tivaalta kuulua keltahempon tirinää, ja naaras pörräsikin aamupäivän ajan niemessä niin, että kaikki ehtivät tällä kertaa mukaan. Kahlaajamuutto jatkui vilkkaana iltapäivään asti, ja päivän saldoksi tulikin yli 11 000 arktista kahlaajaa. Näistä yli 4000 määritettiin suosirreiksi ja yli tuhat tundrakurmitsoiksi.

Eikä tässä vielä kaikki

Päivän loppuhuipennus tapahtui puoli kolmen aikaan. Olimme juuri käyneet Aleksin ja Ronin kanssa tyhjentämässä aseman kompostipuupeen säiliön ja olimme matkalla Kotilahden rantaan pesemään käsiä. Rannasta lähti lentoon pari vesilintua, jotka laskeutuivat pian lähiluodon, Uddgrundetin, rantaveteen. Toinen määrittyi ilman optiikkaa heinätaavikoiraaksi sinertävien siiven peitin-höyhentien perusteella. Toisesta Mikola, jolla ainoastaan oli kiikarit, ei ollut varma, mutta varmistin linnun Mikolan kiikareilla heinätavinaaraaksi. Hauska havainto, sillä lajista tehdään asemalla yleensä vain muutamia havaintoja vuodessa.

Samalla huomioni kiinnittyi takana uiskentelemaan tukkasotkaparveen, joka oli tarkistettu jo useita kertoja parin päivän aikana, koska alueella liikkui tukkasotka-punasotka-risteymä. Nyt parvessa uiskentelikin suttukupeinen

Juhannuksena kyhmypilkkasiipeä yritettiin houkutellessa esiin varta vasten tehdyllä muovikuvalla, jossa kyhmy oli muovailtu purukumista ja silmän ja nokan kuviot oli maalattu öljyväreillä.
© **Aleksi Lehikoinen**, Hangon lintuasema, 24.6.2012

Oikea **kyhmypilkkasiipi** *Melanitta deglandi* näyttävässä ohilennossa. Huomaa takaosastaan ylöspäin kaartuva silmälaikku sekä Itä-Siperiassa pesivälle *stejnegeri*-alalajille ominainen selvästi kulmikas nokan kyhmy.
© **Pekka Komi**, Hangon lintuasema, 30.5.2012

lintu, jolla oli mielestäni amerikantukkasotkan nokka. Annoin kiikarit takaisin Mikolalle ja pyysin Aleksia ja Ronia pitämään lintua silmällä sillä aikaa, kun hakisin kaukoputken. Aatu ja Joonatan olivat asemalla, ja Joonatan oli ainoa, jonka kaukoputki oli asemalla muiden putkien ollessa bunkkerilla 200 metrin päässä. Joonatanin putkella lintu näytti edelleen amerikantukkasotkalta, eikä siinä näkynyt mitään risteymän piirteitä. Pian koko aseman porukka olikin kasassa, ja lintua saatiin tarkkailla koko loppuilta.

Sekä kyhmypilkkasiipi että amerikantukkasotka olivat asemalle uusia lajeja. Salama voi siis joskus iskeä kahdesti samaan paikkaan! Asemalla on näiden myötä havaittu yhteensä 309 lajia. Hangon kyhmypilkkasiipi oli vasta toinen havainto Suomesta. Edellinen löydettiin Kemiöstä myös 27. toukokuuta ja tasan 16 vuotta aikaisemmin.

Amerikantukkasotkasta sen sijaan on vajaat 20 aikaisempaa havaintoa Suomesta.

Amerikantukkasotka jäi usean päivän ajaksi Kotilahdelle, ja 29.5. asemalle järjestetyn ryhmäbongauksen myötä lähes 50 bongaria pääsi nauttimaan linnusta. Hieman yllättäen myös kyhmypilkkasiipi jäi pörräämään Hangon saaristoon. Sama koiras nähtiin lintuasemalta ohilennolla vielä viidesti: 29.5., 30.5., 1.6., 2.6. ja 12.6. Asemalle 30.5. järjestetty ryhmäbongaus onnistui erinomaisesti, sillä kaikki yli sata paikalle saapunutta bongaria näkivät linnun.

Kyhmypilkkasiiven kunniaksi aseman loppukeväästä lanseerattuja t-paitoja on saatavilla myös kyhmypilkkasiipi-logolla. Paitoja voi ostaa verkkokaupasta osoitteesta <http://tringapaidat.spreadshirt.fi/>.

Aleksi Lehikoinen

Halias-paitoja koristaa haahka (edellinen sivu) sekä Suomeen eksynyt suurharvinaisuus (yllä).

© **Aleksi Lehikoinen**